

Co znamenají zkratky na žádance

Sledování **střevních** zánětů

Se střevními problémy má každý z nás určitě své nepříjemné zkušenosti. Již od dětství se naše střevo občas vzbouří a my trpíme bolestmi břicha, průjmem nebo zvracením. Existuje však množství nemocí, které mají závažnější průběh.

V případě špatné diagnózy mohou některá onemocnění postihující střevo dokonce ohrozit pacienta na životě. Celiakie, dráždivý tračník, Crohnova nemoc, ulcerózní kolitida, rakovina tlustého střeva, to jsou jen některé z nich. Podívejme se tedy na několik specifických vyšetření, která lékaře nasměrují ke správné diagnóze.

Kultivace stolice (Zjišťuje se přítomnost patogenních bakterií v trávicím traktu.)

Kdy se vyšetřuje?

Kultivace stolice vám bude doporučena, pokud jste měli několikadenní průjem

nebo řídkou stolicí s příměsí krve nebo hlenu, zejména pokud jste v předchozím období snědli nebo vypili něco, co by podle vás či vašeho lékaře mohlo být kontaminováno patogenními bakteriemi, třeba nedovařené maso, syrová vejce nebo stejnou potravinu, která způsobila potíže někomu jinému. Pobyt v zahraničí také představuje vyšší riziko střevní infekce.

Co výsledek vyšetření znamená?

Pozitivní kultivace může svědčit o tom, že byla nalezena příčina přetrvávajícího průjmu. Výsledná zpráva obsahuje jméno určené bakterie. Nejčastějšími původci střevních onemocnění jsou např. *Campylobacter*,

Salmonela, *Shigela* (úplavice). Pokud je kultivace negativní, má průjem pravděpodobně jinou příčinu. Je však také možné, že se přítomné bakterie nepodařilo zachytit. Jestliže má lékař podezření na tuto skutečnost a obtíže přetrvávají, nařídí odběr dalšího vzorku. Těžké střevní infekce a jimi způsobené komplikace mohou být léčeny antibiotiky, ale ve většině nekomplikovaných případů je lepší se obejít bez nich.

IgA/Anti-tTG (Protilátky, které vytvářejí imunitní systém v reakci na lepek.)

Kdy se vyšetřuje?

Vyšetření IgA jako součást dalších testů je ordinováno při dlouhodobém průjmu, bolestech břicha, slabosti, únavě, ztrátě hmotnosti a bolestí kloubů. Hladiny autoprotilátek by měly být vyšetřeny na počátku, kdy jí pacient ještě stravu obsahující gluten (lepek). Pozitivní nebo nejasné výsledky by pak měly být potvrzeny vyšetřením materiálu ze střeva odebraného biopsií. Vyšetření na autoprotilátky by

pak mělo být provedeno po určité době, kdy je pacient na bezlepkové dietě.

Co výsledek vyšetření znamená?

Při pozitivitě testu či nejasném výsledku obvykle následuje vyšetření střevní biopsie, které se provádí k definitivnímu potvrzení diagnózy. Jestliže byla u pacienta diagnostikována celiakie, je základním léčebným opatřením nasazení bezglutenové (bezlepkové) diety, tj. ze stravy jsou vyloučeny všechny potraviny, k jejichž přípravě bylo použito mouky z pšenice, žita či ječmene. Poté by měly hladiny vyšetřovaných autoprotilátek klesat.

Calprotectin/Kalprotektin (Bílkovina, která pochází z bílých krvinek. Testuje se ze vzorku stolice.)

Kdy se vyšetřuje?

Pokud má pacient dlouhodobé bolesti břicha a vylučovací problémy a lékař potřebuje určit, zda se jedná o dietní chyby nebo o závažná zánětlivá onemocnění. Pomocí vyšetření tzv. fekálních markerů lze rozlišit, zda se jedná o idiopatické (chronické) střevní záněty nebo o syndrom dráždivého tračníku či dietní chyby, ale i to, zda se jedná o ulcerózní kolitidu nebo Crohnovu nemoc (projevují se uprputnými průjmy, které mohou sužovat pacienta celý život). Zvýšené hladiny bývají i u kolorektálního karcinomu. U syndromu dráždivého tračníku a celiakie jsou hladiny calprotectinu normální.

OBJEDNÁVKA LABORATORNÍHO VYŠETŘENÍ

Celo pojebnice / Celo / datum narození / Polštřova / Datum odběru / Čas odběru / Jméno lékaře / Razítko (st. KčZ) podpis / Tabulka

Příjemce / Titul / Odběr provedl / Jméno / Pohlaví (žena) / Diagnóza / Jméno pacienta / Adresa pacienta / Místní samospráva (zakázka) / Odběr / Pohlaví / Pohlaví

Legenda: KREV (zkumavka se separačním gelem) / Stolica

Soubory vyšetření	STD	Antropozoonózy	Herpesviry	Postvakcinační
Respirace	STD	Antropozoonózy	Herpesviry	Postvakcinační
Mycop. pneumoniae	Treponema pallidum (syfilis)	Borrelia	HSV 1 + 2/avidita**	Hepatitida A
Bordetella pertussis	Treponema pallidum IgM	Borrelia WB	VZV	Hepatitida B
Bordetella parapertussis	HIV 1,2 + p24	Křídlová encefalitida/avidita**	EBV	C. tetani - toxoid
Legionella pneumophila	Hepatitidy	Toxoplasma gondii**	IM, EBV VCA IgM	C. diphtheriae - toxoid
Influenza A/B	Hepatitida A	Toxocara canis/avidita**	CMV/avidita**	Křídlová encefalitida
RS virus	Anti HbS	Bartonella	HHV 6	
Adenovirus	Anti HbS	Francisella tularensis	HHV 8	
Klasifikace virů chřipky:	Anti HbS	Brucella		
(specifické typy)	Hepatitida C			
	Hepatitida E			
	Hepatitida D			
Chlamydie	DNA / RNA - samostatně zkumavka	Gastrointestinální	Exantémy, dětské nemoci	Ostatní
Chlamydia**	HBV DNA kvantita	Yersinia enterocolitica	Rubeola/avidita**	Rickettsia
Ch. trachomatis	HCV RNA kvantita	Campylobacter jejuni	Morbili	Coxsackie
Ch. pneumoniae	HCV RNA genotyp		Parotitida	
Ch. psittaci	HAV RNA kvantita			
ChSP 60 IgG	HAV RNA přírůstek			
Chlamydia WB	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			
	HAV RNA přírůstek			
	HBV DNA kvantita			
	HCV RNA genotyp			
	HAV RNA kvantita			